

KERKELIJK LEVEN

Een reeks ficties.

Dr H. N. Ridderbos geeft mijn zondenregister.
Punt 1: „dat hij volstrekt geweigerd heeft, op het critieke oogenblik, eenige positieve bijdragen te leveren voor de oplossing”.

Dat is fantasie. Prof. Schilder heeft alleen maar geweigerd, zijn tweede serie van positieve bijdragen in het donker te geven. Redenen zijn uitvoerig vermeld in de brochure van prof. Grijndanus: Zijn dan deze dingen alzo?

Punt 2: „dat hij in plaats daarvan heenging...”
Als dat geen Overijsselsch provincialisme is („dan gaan we heen en doen dit of dat”), dan is het mij volkomen duister.

Vervolg van punt 2: „...heenging en buiten de Synode de kerken tegen de Synode in 't geweer trachtte te roepen”.

Dat is fantasie. Er is eerst geschreven aan de synode zelf. Daarna aan de kerkeraden. Natuurlijk. Want al ging de „synode” niet heen, zoals ze had behoren te doen, de kerken bleven haar rechten en plichten behouden. Met het oog op een nieuwe synode waren de kerkeraden aan den arbeid te roepen. Dat de oude het vrije leven der kerken beknootte door maar aan te blijven, was alleen haar eigen schuld. Zie brochure K. C. van Spronsen, „De Waarheid luistert nauw”. Moet men soms de kerken aanschrijven in de enkele weken tusschen gerekte Synode I en II?

Punt 3: „...dat hij, toen het ging om de beloofde onderwerping aan het gezag en de tucht der Kerk...”

Dat is fantasie. Ik heb beloofd me te onderwerpen aan de tucht volgens DE GEMEENE ORDENING DER KERKEN. Niet aan een willekeurige dictatuur die deze gemeene ordening met voeten treedt. Er is nog altijd een artikel 31 K.O.

Punt 3, b: „...liever alle banden verbroken heeft, dan dit te doen.”

Dat is fantasie. Ik kreeg geen kans, „dit” te doen, want er was geen tucht naar de gemeene ordening der kerken. Er was alleen maar geknoel. Alle banden verbroken deed con „synode”, die *afzette*, dacht ik. En de afwijking waardig verklaarde... om de trouw aan de afspraken.

Punt 4: „...en de eenheid der kerk zooveel mogelijk heeft verscheurd...”

Dat is fantasie. Wie zich houdt aan wat er staat, redt de eenheid der kerk tegenover wie haar scheuren door wat er staat met voeten te treden, verweer te weigeren, en af te zetten. De weggezonden kandidaten, hebben die soms ook al een positieve bijdrage gewijerd?

Dr Ridderbos gaat niet op argumenten in. Ook niet als hij spreekt over „gif”-spreiding, doch nalaat de argumenten van wat hij gif noemt ook maar even aan te raken.

K. S.

„Positieve bijdragen leveren”.

Dr H. N. Ridderbos had het over mijn „onwil” om positieve bijdragen te leveren. Zie boven. Het geredeneer is nog al onzakelijk. Want — men heeft toch zich niet vergist in zijn dogmatische constructies? Men heeft toch geweten wat men deed? Vanwaar anders die binding? Vanwaar anders dat wegzenden van kandidaten? Een van beiden: K. S. had wat kunnen bijdragen tot verheldering van het dogmatisch gedachtenbeeld, of hij had het niet gekund. Het eerste geval bestaat evenwel niet voor de synode. Want men zal toch niet een armen kandidaat in den Naam des Heeren het preekentelzegen OMDAT een ander niet ter vergadering verscheen? Zoo iets te onderstellen zou zeer onbroederlijk zijn. Het zou me hoogst kwalijk genomen worden. Men moest ter synode liever dr Ridderbos zulk geargumenteer kwalijk nemen. Blijft dus over, dat men meende, dat K. S. toch geen nieuw licht kon ontsleken. Maar waarom dan dit geredeneer?

Overigens past daartegenover nog dit:
Waarom ik weigerde in het donker te gaan met belijdeniswiesties, waarin nog wel felle aanklachten door officiele instanties waren gerozen, heb ik uitvoerig verteld. Desondanks ben ik zelfs NA de ongelukkige afhandeling van de zaak met gesloten deuren (vanwege den oorlog!! heette het) toch nog bereid geweest een positieve bijdrage te leveren. Er was nl. na de vaststelling der uitspraken van '42 nog één puntje overgebleven. De PLURIFORMITEIT DER KERK. Dat was ook zoo'n heel gewichtig punt, waarover de kerk om Christus wil MOEST EN ZOU komen tot uitspraken. Het was brandende noodzaak, naar het heette. Niettemin waren de deputaten van de andere zijde niet klaar op dit punt, toen de synode begon. Ze kwamen later met een rapport aandrigen. Dit was in Sneek 1939. In 1942 bleef men het punt aanhouden. Voor de volgende synode.

Welnu, al vrij spoedig na de vaststelling van die formules van 1942 kreeg ik een vriendelijk briefje. Of ik zoo vriendelijk wou wezen aan de pluriformiteitscommissie een verhandeling te sturen waarin ik mijn opvatting uiteenzette betreffende de artikelen van de belijdenis die over de kerk handelen. Ik antwoordde: met genoegen zal ik antwoorden, maar eerst moeten we even afspreken, dat het goed is, dat de correspondentie publiek mag gemaakt worden. Resultaat? Nooit meer één letter gehoord. 't Is nu 1945. En men „zit” nog altijd. En toch geen positieve bijdrage willen geven? Hoe lang duurt dat probleem verdoozeld insinueren nog?

K. S.

„Tusschen Ja en Neen”.

We kunnen tegenwoordig onderscheid maken tusschen drie soorten Gereformeerden. Dat zijn:

1e, de „ja”-zeggers ten aanzien van de bekende

synodale leerbeslissingen met de daaruit voortgevloeide tuchthandelingen, bestaande in schorsing en afzetting van ambtsdragers; dat zijn dus zij, die dat alles bewust voor hun rekening nemen, die van harte instemmen met de leer van verzegelde inwendige genade en veronderstelde wedergeboorte en dan ook van meening zijn, dat er voor ambtsdragers, die niet kunnen beloven niets te zullen leeren, wat met deze aangenomen leer niet ten volle in overeenstemming is, geen plaats meer is in de Geref. Kerken;

2e, de „neen”-zeggers tegen de Synodes, die deze leer van verzegelde inwendige genade etc. tot kerkelijke belijdenis hebben verheven, en hen, die zich onder 't hiërarchische juk niet wilden buigen, hebben uitgesloten; dat zijn dus zij, die de binding aan genoemde leer verwerpen als ingaande tegen Gods Woord, en die in gehoorzaamheid aan koning Christus zich vrijmaken van de synodocratie;

3e, zij, die ik zou willen noemen, „de Gereformeerden-tusschen-ja-en-neen”; daarmee bedoel ik hen, die noch consequent „ja”, noch consequent „neen” durven of willen zeggen ten aanzien van de bewuste leeruitspraken en tuchthandelingen.

Over deze laatste groep „tusschen ja en neen” zou ik nu iets meer willen zeggen, omdat de uitingen, die men in die kringen hoort, op ontstellende wijze aan 't licht doen treden, hoe ver het kerkbedert in de synodocratisch-gebonden kerken al is voortgeschreden.

Allereerst kan dit worden opgemerkt, dat deze derde groep „tusschen ja en neen” verreweg 't sterkst is. Laat de tweede groep, de consequente „neen”-zeggers, de vrijgemaakten, nu eens 10% bedragen van hen, die tot voor kort samen leefden binnen 't verband van de Geref. Kerken in Nederland. Nog geen groot percentage, inderdaad! Dat is trouwens een gewoon verschijnsel. Een kerkreformatie begint altijd met een kleine minderheid.

Maar ook de eerstgenoemde groep, die der consequente „ja”-zeggers is niet groot, naar mijn vaste overtuiging. Als ge uw oor te luisteren legt en ook verschillende brochures doorkijkt, dan ontdekt ge, dat er procentgewijs maar weinigen zijn, die van ganser harte instemmen met de leer, dat de Doop de reeds aanwezige inwendige genade verzegelt en dat we niet mogen doopen, tenzij wij aannemen, veronderstellen, dat op 't moment van den Doop de wedergeboorte reeds door den Heiligen Geest gewerkt is. Dat deze groep ook klein is, komt bovenal hierdoor, dat vele „synodale” praeadviseurs-voortlichters op kerkeraden en in gemeentevergaderingen almaar verkondigen, dat wij aan „Toelichting” en „Praeadvisies” (waarin bovengenoemde leer zeer sterk naar voren komt) volstrekt niet gebonden zijn. Zoo verklaarde b.v. Dr A. D. R. Polman in den kerkeraad van Bedum, dat wij „Toelichting en Praeadvisies gerust in de kachel mochten stoppen”. Door al deze en dergelijke camouflage-tactiek is 't te verklaren, dat er slechts weinigen zijn, die voor 100% voorstander zijn van deze leer. Immers, de „synodale” voortlichters en deputaten zijn meestal zelf ook niet 100%! Ze willen (in bepaalde gevallen dan altijd) heel wat door de vingers zien. Men mag zelfs stukken als „Praeadvisies” in de kachel stoppen, als men maar belooft „er in” te blijven!

Of, zoals Ds A. Wijngaarden van Groningen 't tegen mij zeide, toen de kerkeraad van Bedum zijn hulp als kerkvisiteerder had ingeroepen: „Man, zeg nu maar dat je de binding aanvaardt, dan zullen wij 't wel zoo „soepel” maken, dat je er geen last van krijgt. Want „heusch, ik zelf preek net zoo bezwaard als jij en ik „kan er toch ook best in blijven; niemand doet mij „eenige moeite aan...”

Welnu, is 't dan te verwonderen, dat juist die derde groep „tusschen ja en neen” verreweg 't grootste is? Waar het „ja” van de Synode zelf vaak geen „ja” meer is en haar „neen” geen „neen”, hoewel de besluiten genomen zijn „onder leiding van den H. Geest” en „als staande voor Gods aangezicht”?

Door deze groote mate van kerkelijke onwaarschijnlijkheid krijgt men 't, dat de meeste Gereformeerden blijven hangen „tusschen ja en neen”. Ze zijn 't lang niet eens met alles, wat „de Synode” gedaan heeft, ze zijn heeltemaal niet voor de „veronderstelde wedergeboorte” (trouwens de Synode leert dat immers ook niet, naar ze zegt), en ze vinden, dat de Synode wel wat te hard van stapel is gelopen, men had van den lastigen Schilder en Grijndanus nog maar wat meer door de vingers moeten zien, de Synode had meer „moederlijk” moeten optreden, zegt iemand als Dr B. Wielenga enz. enz., maar... „zich vrijmaken, neen, dat nooit, nooit uit de „kerk, we mogen niet scheuren, als we onze eigen „gemeente maar één houden!”

Zoo zeggen de meesten, ze zeggen geen „ja” en geen „neen”, ze blijven er veilig tusschen in, want dan blijft 't rustig in de meeste gemeenten. Bovendien: 't staat tegenwoordig ook wel gekleed, om „eenigermate bezwaard” te zijn. Maar niet te veel natuurlijk, ook niet te „synodaal”.

Een typisch staaltje van een dergelijke mentaliteit is nog 't volgende: Een niet onvermaarde kerk in Friesland was geruimen tijd bezig met 't beroepingswerk. Eindelijk kwam er een tweetal. Nadat de stemming was gehouden en 't beroep uitgebracht, sprak ik verschillende gemeenteleden en ook kerkeradsleden. Wat zei men mij? Dit: „gelukkig, dat deze dominee 't geworden is en niet „die andere, want die was te synodaal; zoo iemand „moeten wij hier niet hebben in deze oude A-gemeente, „want dan komen er brokken, en we moeten, als 't „eenigzins kan, de zaak heel houden; we hebben nu „zoo'n mooie, rustige gemeente.”

Ziedaar 't ideaal van de groote massa „tusschen ja en neen”. Rust, rust, en predikanten, die voor de eenheid zijn, die liefst „eenigermate bezwaard” preeken, maar die nooit uit de kerk gaan.

„Wij moeten een „egaal-synodale” dominee hebben,” zoo drukte een gemeentelid zich uit tegenover mij.

1) Noot van de Redactie: Vergis ik mij niet te zeer dan zijn we over dit kwantum reeds heen. En het aantal predikanten en kandidaten is nog gunstiger. K. S.

„Egaal-synodaal”, 't doet me denken aan een voorval van eenige jaren geleden, toen men nergens een dominee begeerde, die „matig-verbondsmatig” was. „Niet teveel van 't Verbond” moest men toen hebben, „niet teveel van de Synode” wil men nu.

Gevoelen we hier niet, hoe 't bedert in de synodocratisch-gebonden kerken voortwoekert? Dat is 't droevig gevolg van al dat oogluikend toestaan, dat kerkelijke leerbeslissingen gesaboteerd worden juist door hen, die zeggen, dat ze „achter de Synode” staan.

Men heeft door al dat kerkelijk geknoel betreffende de leer en door 't spelen met de sleutelen des hemels (door nu eens hard en dan weer zgn. „erg soepel”) op te treden tegen getrouwe ambtsdragers van Christus) bereikt, dat de groote massa van ons Gereformeerde volk zich in slaap heeft laten wiegen. Men zegt noch „ja” noch „neen”.

Men is noch „koud” noch „heet”, maar „lauw”. Het Gereformeerde volk is in zijn zwoete meerderheid blind. Men wil de waarheid niet meer zien, en kan 't tenslotte ook niet meer, geleid als men wordt door blinde leidlieden.

Men durft geen „ja” en geen „neen” te zeggen, en men wil vooral niet eenzijdig zijn, niet te veel van dit en niet te veel van dat, „matig-verbondsmatig”, „egaal-synodaal” of ook: „eenigermate bezwaard”, zoo „tusschen ja en neen”, dat is de veilige weg, dan behoudt men de eenheid en de rust in eigen gemeente.... Ook in eigen hart?

Wanneer zal men toch inzien, dat deze politiek van 't juiste midden één groote zelfmisleiding is en de kerk, die aan deze kwaal laboreert, ten verderve voert?

De rust, die men begeert, is niets anders dan de valsche gerustheid waartegen Gods profeten toornen. De ware rust wordt alleen gevonden in den weg van actieve gehoorzaamheid, dat is: in den weg van keuze, van 't „ja” of „neen” zeggen altijd en overal waar Christus dat gebiedt. En wie durft zeggen, dat Christus dat niet van ons allen vraagt in dezen geweldigen tijd van kerkstrijd en kerkreformatie?

En daarom, Gereformeerde belijders: Kiest! en strijd! ook den goeden kerkstrijd door 't geloof en hinkt niet langer op twee gedachten, blijft niet hangen „tusschen ja en neen”. Maar uw „ja” zij „ja” voor Christus en uw „neen” zij „neen” tegen alles wat Zijn koningchap aanrandt.

In 't houden van dit gebod des Heeren is groot loon! Bedum. G. A. HOEKSTRA.

Een nieuwe uitsprakenreeks der „Synode”. (II).

We vervolgen onze bespreking der nieuwe synodale uitspraken. Met nr 8 begint het dogmatische deel. Nr 8 luidt aldus:

8. dat in de uitspraken van 1905 met nadruk is verklaard, dat het minder juist is dat de bediening van den Doop geschiedt op grond van de z.g. veronderstelde wedergeboorte, welke leeruitspraak door de Synode ten volle wordt aanvaard, zoodat ieder die haar de leer ten laste zou leggen, dat dit de grond van den kinderdoop is, haar ten onrechte beschuldigt van iets, dat zij, evenals de Synode van 1905, verwerpt.

De „synode” aanvaardt dus ten volle, dat het genoemde gevoelen „minder juist” is. Er staat niet: „onjuist”. Het kan en mag dus zoo worden gesteld bij haar. Bij ons daarentegen niet. Ik voor mij houd me nog steeds aan mijn uitspraak van 1934 (dien geen enkele citatenverzamelaar van de overzijde heeft doorgegeven), dat het „lichtzinnig” is, te spreken van veronderstelde wedergeboorte. De aanwijzing trouwens voor de bediening van den doop aan N.N. ligt niet in een onderstelde wedergeboorte, doch hierin, dat aan N.N. de beloften toekomen. Aan N.N. en zijn kinderen (Hand. 2:39). Overigens verzwijgt de „synode” hier o.a. volgende publieke feiten:

1e. dat een kandidaat gemachtigd werd als haar gevoelen bekend te maken, dat de sacramenten, als zij waarlijk sacramenten zijn, „inwendige aanwezige genade” verzegelen, ontbreekt deze, dan is er dus geen sacrament, ook geen doop geweest; toch wordt het een echte doop ondersteld geweest te zijn; en waarom? Omdat de „inwendige genade” wordt „ondersteld” aanwezig te zijn. Men kan dus zeggen, dat de „synode” de onderstelling van de echtheid van den doop grondt op de onderstelling van de aanwezigheid der „inwendige genade”. M.a.w.: het zeggen: wij hebben heden (geen slag in de lucht gedaan, doch) den doop bedienend aan N.N., dat zeggen wordt gegrond op de onderstelling: we zullen hier wel een geval hebben van inwendige, aanwezige genade. Hoe men zich uit dit „misschien van een misschien” op een andere wijze naar boven werken kan, — ik zie het niet.

2e. Ook wordt verzwegen, dat bij de synodale opvatting de term „in Christus geheiligd” beteekent: wedergeboren. Wordt nu aan de doopouders de vraag gesteld, of zij niet bekennen, dat de kinderen in Christus geheiligd zijn, en DAAROM als lidmaten van Zijn gemeente behorend gedoopt te wezen, dan is toch werkelijk de onderstelde wedergeboorte grond van den doop, gelijk hier en nu bedienend, geworden.

Wij gelooven dus niet, dat er iemand is, die deze „synode”, welke ook aan elk detail van 1905-42 de ambtsdragers bindt, valsch beschuldigt, als hij redeneert gelijk hierboven. Integendeel: de conclusie is volkomen juist. Ondanks het tegenspartelen der verlegen en zich toch maar handhavende „synode”.

We komen tot nr 9:

9. dat de zeldze uitspraken van 1905 zich ook nadrukkelijk verklaard hebben tegen de preciese vaststelling van het tijdstip der wedergeboorte, toen in deze besluiten de woorden werden opgenomen, dat deze wonderde weldaad Gods door den Geest „vóór, tijdens en na den doop” kan geschieden, van welke nadrukkelijke verklaring deze Synode niets heeft algedaan en ook niets wil aldoen.

Het is alles waar. Waar is evenwel ook, dat wie het

detail van
wist, de
staant, de
GESCHIE
looven, t
hierboven
DAN ver
weilige g
doch dat
standpunt
breekt, d
penen zij
uitverkor
reeds vó
nooit ier
hemand
kelijk ge
kan nu v
geboorte
den „doc
apelen, z
men MO
zeggen:
a) is i
wedergeb
was het
b) ges
was het
„gedoopt
want daa
zijn, derh
c) kon
was alwe
nade (de
het was
Men z
wedergeb
beuren” i
geboorte
een schij
het dus
maar geb
over die
daad een
denkt, da
moeras.
Vermoe
schuld n
de synod

Een or

Van de
voren gel
de Veron
pacificatie
Niet sle
de bezwa
staande g
de laatste
Synodale
Deze be
de Synod
het begin
volgt is
belijdenis
openbaard
bepaalde
schappelij
bewegen
Christus
om een b
de oude
veroorde
bracht teg
werden d
thans tere
meer geal
ineens vo
inwendige
Door de
Verklaring
innerlijke
geschiedt
neele uits
Dat deec
kerkerader
stelde pra
begeleide
op de blad
1943 goed
tegen een
ben, doch
betooft ten
of ander
Hetgeen n
lijk maakt
nide van
alisingen”.
Men we
predikante
nu maar
kerk-onder
hùn niet
conflict me
De Synod
uitspraken
En zoo v
verlangd o
leeren, wat
Utrecht ne
Bij zijn h
hoogleeraar
brief van 1
dat naar m
uitspraken,
Verklaard,
genstrijdig
sluit zonde
niemand ee